

Педагогіка

Урок евритмії, 10 клас

Урок фізики, 7 клас

Ковальство та ліплення, 9 клас

На великій перерві

Урок садівництва-городництва, 5 клас

У столярній майстерні, 4 клас

З кожним школярем вітаються особисто

Будівля вільної вальдорфської школи, Луберлінген-Ренгольдсхаузен

Заснування першої вальдорфської школи, 1919 р.

Еміль Мольт, підприємець

Доволі рано Рудольф Штайнер набуває педагогічного досвіду, а протягом багатьох років працює вчителем як із дітьми, так і з дорослими. По закінченню Першої світової війни директор **тютюнової фабрики „Вальдорф-Асторія“** в Штутгарті, **Еміль Мольт**, захопився ідеєю Штайнера про нове соціальне перебудування в Німеччині. Насамперед близькою стає йому суть вільної школи. Вона полягає в тому, що діти робітників дійсно також можуть вільно отримувати освіту. **В 1919 році** він пропонує Штайнеру створити школу.

Мольт потурбувався про приміщення школи, а Штайнер проводить майбутнім учителям перший вступний методико-дидактичний курс. **7-го вересня 1919 року відбулося святкове відкриття першої вальдорфської школи.** Її розвиток Штайнер підтримує всі наступні роки.

До вчителів Р. Штайнер ставить незвичні умови. Навчання вони мають здійснювати без підручників і навчальний матеріал постійно опрацьовувати у відповідності із дійсним станом речей. Для цього їм потрібен широкий світогляд та жвава фантазія. Молодим учителям він говорить: „*Будьте геніями цікавості!*“ Навчальний матеріал – має значення, та не менше значення має робота над власним характером. Навчання відбувається не завдяки навчальному матеріалу, а тому, що сам учитель є взірцем для наслідування.

Антропософське підґрунтя педагогіки

У школі не повинні вивчати антропософію, але на її пізнанні має формуватися методика і дидактика викладання. Для Штайнера людина – це та істота, котра може розвиватися впродовж усього життя. Постає питання, які ж здібності і в якому віці слід формувати, для того щоб молода людина, здобувши шкільну освіту, могла творити своє життя як людина вільна й відповідальна за себе.

Розвиток людини відбувається поетапно, ніби ділячись на семирічні епохи. Аж до зміни зубів дитина виявляє предковичну довіру до світу. Вона ще вся зайнята формуванням тілесних процесів і навчається переважно наслідуючи. Тож педагогіка покликана створювати дитині оточення, гідне наслідування. Тут ідеться про приміщення, іграшки, як і про мову вихователя, його внутрішнє налаштування.

У наступні роки й аж до періоду статевого дозрівання викремлює себе в усьому житті душі й переважають сили пам'яті. Тож, починаючи з першого класу, вводять дві іноземні мови. Мислення, відчуття і воля – це рівноправні якості душі. Тому поряд із інтелектуальними здібностями необхідно готувати насичене життя почуттів, що й відбувається на уроках мистецтва. Особливого значення Штайнер надавав піклуванню про вольові сили на заняттях ремеслами і завдяки диференційованому рухові. За його дорученням граф Фрітц фон Ботмер, враховуючи закономірності розвитку дитини, розробив урок фізкультури і спорту нового зразка. Сьогодні заняття називаються ботмерівська гімнастика. Різні епохи викладання предмету відображають собою певну культурну епоху в розвитку людства. Будь-який урок має будуватися так, щоб діяти на дітей живою дією.

Формування інтелекту та самостійних суджень учня, підкріплене пильним спостереженням та критичним обговоренням, виходить на перший план у третій фазі розвитку. Добре закріплені навички стають основою творчості. Соціальні навички набуваються завдяки практиці в різних областях – в сільському господарстві, на промислових та ремісницьких підприємствах і в соціальних закладах.

Завершують навчання у багатьох вальдорфських школах поряд із державними іспитами ще й публічним захистом самостійного проекту з його теоретичною та практичною частинами. До того ж клас готує і театральний проект, де учні повністю відповідальні за себе як актори, музиканти, розробники декорацій та костюмів. **Вальдорфська педагогіка – це виховання до свободи з усіма можливостями та ризиками, притаманними людській індивідуальності.**

Від 1919 р. до наших днів

Уже в 1928 році з'явилися нові школи в Німеччині, Англії, Португалії, Швейцарії та США. У Німеччині через політичні утиски націонал-соціалістів саморозпустилися три нові школи, решта були закриті в 1941 році. Одразу ж після закінчення війни в 1945 році відновили свою роботу шість шкіл із 1 474 учнями.

Станом на 2012 рік у Німеччині нараховувалася 231 школа із 84 048 учнями. У всьому світі працює 1 023 вальдорфські школи, де навчається більше як 200 000 учнів. Додамо до цього близько 2 000 вальдорфських дитячих садочків та навчальні заклади для вчителів і вихователів у багатьох країнах.

Світлана Передерій, учитель і засновник вальдорфської школи в м. Дніпропетровськ, Україна:
„Я бачу, як вальдорфська педагогіка впливає на розвиток дітей, на їх духовне зростання. І це вселяє впевненість у тому, що такий погляд на дитину, на її виховання й освіту – це запорука здорового майбутнього.“

Епоха рахування, 2 клас

- Загальноосвітня школа від 1-го по 12-й класи
- Диференційоване оцінювання з кожного предмету без оцінок, у формі характеристики
- Рівноцінність інтелектуальних, мистецьких та ремісничко-технологічних предметів викладання
 - Кожна дитина вивчає якийсь музичний інструмент
- За необхідності навчання супроводжують допоміжні терапевтично-мистецькі заняття
 - Вільне самоврядування в школі
 - Щотижнева конференція вчителів школи (колегія)
 - Інтенсивне співробітництво батьків та вчителів

Зображення:
Шарлотте Фішер - www.loftfischer.de
Товариство друзів мистецтва виховання за Рудольфом Штайнером - www.freunde-waldorf.de
Ізабель Майєр - www.isabelmeyer.de
Архів Рудольфа Штайнера - www.rudolf-steiner.com

Автор:
Елізабет Берінгер - www.elisabeth-beringer.de

Переклад у співпраці:
Світлана Екс, Одеса
Роберта Калінченко, Черкаси
Наталія Джіосова-Хазельштайнер, Дніпропетровськ

Графічне вирішення:
Софія Хайден - www.sophia-heiden.de

Видавець:
Гілка Антропософського Товариства в Німеччині ім. Каспара Хаузера, м. Салем - www.rudolf-steiner-exhibition.org